

Förslag till skolplan

Skola i världsklass

1. Inledning

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och vårt gemensamma bildningsarv till den uppväxande generationen. Människor växer med kunskaper. Utbildning ger individen möjlighet att öppna nya dörrar och se nya perspektiv. Bildning ger människor makt att forma sina egna liv. Stockholms skolor ska präglas av hög kvalitet och mångfald. Elever och föräldrar ska ha valfrihet att välja mellan en rad alternativ och inriktningar.

Tolerans, förståelse för olikhet och respekt för andra ska prägla skolans vardag. Skolan ska inte vara värdenetral, utan tydligt ta ställning för grundläggande humanistiska och demokratiska värderingar. Skolan ska fostra, men inte överta hemmets ansvar.

Genom att fokusera på kunskap, trygghet och arbetsro ska Stockholms elever erbjudas en utbildning i världsklass. En lugn och stimulerande skolmiljö skapar lust att lära och ger alla elever förutsättningar att lämna grundskolan med goda kunskaper. I stadens skolor ska ingen känna sig otrygg eller vara rädd. För att stödja eleverna och förbättra undervisningens kvalitet ska den kunskapsmässiga utvecklingen regelbundet utvärderas och följas upp. Resultaten ska på ett tydligt sätt förmedlas till elever och föräldrar.

Möjligheten att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elevinflytande ger träning i demokratiska arbetsformer, värderingar och ideal. Elevråd ska finnas på varje skola. Skolan ska också arbeta med former för föräldrainflytande och eftersträva ett gott samarbete med föräldrarna.

Skolledares och lärares ledarskap är grunden för en god studiemiljö och pedagogisk utveckling. Välutbildade och engagerade lärare är en förutsättning för att eleverna ska ges bästa tänkbara utbildning.

Skolplanen och de nationella styrdokumenterna är styrande och vägledande för att utveckla skolans verksamhet och ge eleverna möjlighet att nå målen. Den politiska uppgiften är att sätta upp mål för skolans arbete och utvärdera att målen nås. Politiker ska dock inte styra skolans pedagogiska inriktning. Varje skola ansvarar själv för att verksamheten når målen.

2. Kunskap i fokus

Stockholm ska ha en skola i världsklass. För att lyckas med detta krävs ett ökat kunskapsfokus. Grundskolans viktigaste uppgift är att ge varje elev grundläggande kunskaper för att klara vidare studier och arbetsliv. De första skolåren är av avgörande betydelse och lägger grunden för elevens fortsatta lärande. Baskunskaperna är nödvändiga för elevens förmåga att tillgodogöra sig övrig undervisning i skolan. Tidiga kunskapsuppföljningar är en förutsättning för att kunna ge alla elever möjlighet att kunna läsa, skriva och räkna när de lämnar årskurs tre.

Varje elev har rätt att mötas av höga förväntningar, att utvecklas och att lära sig så mycket som möjligt utifrån sin förmåga. Elevens motivation är den viktigaste drivkraften för goda prestationer. Varje elev har också ett ansvar för det egna lärandet. Genom att uppmuntra elevens egen lust att lära stimuleras eleverna till fortsatta studier. De elever som har svårt att nå målen ska uppmärksammas tidigt och erbjudas det stöd som behövs.

Elever som snabbt når målen måste kunna få ytterligare stimulans och fördjupande arbetsuppgifter. Stockholms skolor ska uppmuntras att utveckla profilklasser inom olika teoretiska ämnen, för att stimulera elever med hög studiekapacitet.

Läraren är elevernas viktigaste resurs. Ingen annan faktor är så viktig för skolans kvalitet som en kompetent lärarkår. Stockholm ska arbeta aktivt med att öka läraryrkets attraktionskraft i stadens skolor. Lärare ska erbjudas fortbildning och nya karriärvägar. Den statligt finansierade satsningen Lärarlyftet innebär en unik möjlighet till kompetensutveckling. Varje skola ska arbeta aktivt med att ge många lärare möjlighet att delta i Lärarlyftet. Stockholms skolor ska endast tillsvidareanställa behöriga lärare.

Läsning och skrivning ska vara en naturlig del av det dagliga skolarbetet. Läsning stärker såväl språkförståelse som fantasi. Boken är därför viktig i skolans arbete. Skolbiblioteken fyller en viktig roll och samverkan mellan skola och bibliotek är en viktig del av arbetet med läsutveckling i skolan.

Den moderna informationsteknologin har på många sätt skapat nya förutsättningar för lärande och kommunikation. IT är en viktig drivkraft i förändringen och utvecklingen av framtidens skola. IT skapar också stora möjligheter till ökad kommunikation mellan lärare, elever och föräldrar. Stockholms skolor ska ha ett väl utvecklat IT-stöd för såväl undervisning som administration. Skolan har ett viktigt uppdrag att lära eleverna att använda IT som en resurs. Det är också angeläget att uppmärksamma de risker IT-användningen kan medföra avseende exempelvis fusk och bristande källkritik.

I vårt mångkulturella samhälle fyller svenska språket en central roll som sammanhållande kitt. Särskild uppmärksamhet måste riktas mot elever med annat modersmål. Det bästa bidrag skolan kan ge till integrationsprocessen i samhället är gedigna kunskaper i det svenska språket. Modersmålsundervisningen främjar en aktiv tvåspråkighet, och skapar ökade förutsättningar för kunskapsinhämtande i övriga ämnen.

Undervisningen i matematik och naturvetenskap måste vara av hög kvalitet för att höja kunskapsnivån och elevernas intresse för dessa ämnen, samt ge förutsättningar för fortsatta studier. Särskilda satsningar på matematik ska göras i stadens skolor, på såväl grundskole- som gymnasienivå.

De skapande ämnena utvecklar elevernas kreativa förmåga och är en viktig komponent för att utveckla eleverna till självständiga individer. Det är angeläget att hitta bra former för skolan och kulturlivet att mötas. Elevernas kulturintresse ska stimuleras genom att de får ta del av professionell kulturverksamhet samt ges möjlighet att utveckla det egna skapandet. Skolan och kulturskolan ska ha ett nära samarbete. Entreprenörskap och samverkan med det omgivande samhället, näringsliv, universitet och högskolor främjar elevernas lärande, kreativitet och ansvarstagande.

Varje elev har rätt att utvecklas och lära sig så mycket som möjligt. Olika elever lär sig olika moment olika snabbt. Ökad individualisering är nödvändig för att kunna tillgodose alla elevers olika behov.

Elever med svårigheter ska garanteras extra stöd och hjälp. Insatserna ska sättas in så tidigt som möjligt. Prov, skriftliga omdömen och andra bedömningar ska ha som huvudsyfte att säkert identifiera varje elevs kunskapsnivå, inlärningssvårigheter och behov.

De elever som har svårigheter ska under hela sin skolgång kunna erbjudas extra tid för lärande genom stödundervisning, läxhjälp, sommarkurser och omprioritering av tid mellan olika ämnen. Elever som har en alltför bristfällig kunskapsgrund ska under hela grundskoletiden kunna erbjudas ett extra skolår. Utbildning och rekrytering av speciallärare behöver öka.

Alla elever har olika behov och behöver få en utbildning som är anpassad just för dem. Det är först då som alla ges lika chanser. Särskolan är en egen skolform med en mycket viktig uppgift. Alla barn med utvecklingsstörning ska kunna välja den gemenskap och specialistkompetens som särskolan erbjuder.

Utbildningen i särskolan ska vara anpassad efter elevens förmåga och behov av utmaningar. Varje elev har rätt till en utbildning där målet är att kunna nå så höga kunskapsmål som är möjligt utifrån individens förutsättningar. Samverkan mellan grundskolan och särskolan är angelägen. En lokalmässig integration mellan särskola, gymnasiesärskola och särvux med grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning ska eftersträvas.

Elever med funktionsnedsättning ska ha rätt till stöd och hjälp som är anpassade efter deras särskilda situation. Elevvårdsteam, anpassade hjälpmedel och individuella handlingsplaner har visat sig vara framgångsrika metoder för att möta dessa elever. Tillgängligheten för funktionshindrade ska vara god på Stockholms skolor.

Förskoleklassens uppgift är bl a att förbereda eleverna inför de första åren i grundskolan. Förskoleklassen ska vara en bro som underlättar övergången mellan förskola och grundskola. I sin förlängning kan förskoleklassen bli det första året i en tioårig grundskola.

Skolbarnomsorgens huvuduppgift är att ge god omsorg om yngre grundskoleelever vid sidan av skolundervisningen. Fritidshemmen ska komplettera skolan samt erbjuda barn en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen.

Stockholm ska erbjuda ungdomar en gymnasieutbildning i världsklass med en mångfald av utbildningsmöjligheter. Gymnasiet ska präglas av en hög kvalitet och förbereda eleverna

för fortsatta studier eller yrkesliv. Skolorna ska kunna utveckla sina profiler. De studieförberedande programmen ska ge en utbildning som gör studenterna väl rustade för högre utbildning. Elitklasser ska erbjudas för elever med hög fallenhet för studier inom exempelvis matematik, naturvetenskap och språk. Gymnasieskolan bör samverka med högskola och universitet för att t ex kunna erbjuda universitetskurser redan i gymnasiet.

De yrkesförberedande programmen ska ge en utbildning som gör att studenterna står väl rustade för arbetsmarknaden. Den nya lärlingsutbildning som introduceras på försök 2008 innebär en ny inriktning för de yrkesförberedande gymnasieprogrammen. Successivt ska en allt större andel av platserna på stadens yrkesförberedande program utgöras av lärlingsplatser så att staden kan erbjuda lärlingsutbildningar till de elever som så önskar.

Det individuella programmet ska utvecklas genom att erbjuda såväl preparandkurser inför nationella program samt mer yrkesinriktade utbildningar med fokus på karaktärsämnen. Elever som saknar behörighet till gymnasiet ska erbjudas att gå ett tionde år i grundskolan som alternativ till IV.

Vuxenutbildningen är en del av det livslånga lärandet och ger människor som av olika anledningar inte nått grundskolans eller gymnasieskolans mål en andra chans. Vuxenutbildningens innehåll ska utvecklas genom högre kunskapskrav och ökad individualisering.

Undervisningen i svenska för invandrare är av central betydelse för invandrares möjligheter till en bra start i Sverige. Kunskaper i svenska är ofta nyckeln till ett arbete och en förutsättning för mycket av kommunikationen med stora delar av samhället. Sfi-undervisningen i Stockholm ska präglas av en hög kvalitet, individualisering och närhet till yrkeslivet.

Varje student som lämnar gymnasieskolan eller vuxenutbildningen ska ha en god grund för fortsatta studier eller yrkesliv. Andelen studenter med godkänt på alla kurser i slutbetyget ska öka.

3. Värderingar, trygghet och elevhälsa

Principen om alla människors lika värde är grunden för all verksamhet i Stockholm. Skolans arbete ska genomsyras av respekt för den enskilda individen, och förmedla grundläggande humanistiska och demokratiska värderingar till eleverna. Tolerans, förståelse för olikheter och respekt för andra elever och vuxna ska präglade skolans vardag. Skolan ska arbeta så att eleverna växer och successivt lär sig ta mer eget ansvar för sig själva, sina studier och sina medmänniskor. Skolan ska fostra, men inte överta hemmets ansvar.

Trygghet, hänsyn och respekt ska präglade Stockholms skolor. Nolltolerans ska råda mot mobbning, kränkningar och våld. Alla i skolan ska känna sig trygga. Stadens riktlinjer för trygghet och studier i skolan ska, liksom skolans likabehandlingsplan, vara levande dokument.

Skolan ska arbeta aktivt för att främja jämställdhet. Pojkar och flickor ska ges lika goda utvecklingsmöjligheter. Sexuella trakasserier kan aldrig accepteras.

Tydliga ordningsregler ska vara väl förankrade hos elever, personal och föräldrar. All skolpersonal ska aktivt bidra till det förebyggande arbetet för att förhindra mobbning och kränkande behandling. Arbetet ska ske i samarbete med elever och föräldrar. Brott ska alltid polisanmälas. Föräldrar till elever i grund- och gymnasieskolan ska erbjudas ett skriftligt omdöme avseende elevens sociala utveckling.

Skolk är oacceptabelt. Ogiltig frånvaro ska följas upp och åtgärdas. Skolk ska alltid rapporteras till föräldrarna och redovisas i anslutning till terminsbetygen, i såväl grundskolan som gymnasiet.

Skolans hälsofrämjande arbete är av stor betydelse. En nära samverkan mellan föräldrar, skolans elevvårdsteam, sociala myndigheter och barnpsykiatri kan uppmärksamma barns behov och möjliggöra tidiga insatser och därmed förebygga större problem i högre åldrar. En välfungerande elevvård/elevhälsa är ett viktigt stöd i det hälsofrämjande arbetet. Elevhälsan ska också aktivt förebygga och motverka t ex psykisk ohälsa.

Att stärka både den fysiska och psykiska hälsan är centralt för elevernas välmående och förmåga att tillgodogöra sig kunskap. Skolidrotten och skolmåltiden har stor betydelse för elevernas fysiska hälsa och bidrar till goda förutsättningar för studier och lärande. Att uppmuntra till fysisk aktivitet bland eleverna är en angelägen uppgift för skolan, särskilt inom ämnet rörelse och hälsa.

4. Styrning och ledning

I en målstyrd verksamhet är det de professionella, skolledarna och pedagogerna, som ska avgöra hur målen ska nås. Stadens viktigaste uppgift är att skapa nödvändiga förutsättningar för skolorna och utvärdera resultaten. Det förutsätter tydliga krav och mål.

Kommunfullmäktige i Stockholms stad har det övergripande ansvaret för stadens skolor och fastställer i budgeten förutsättningarna för verksamheten. Kommunfullmäktige fastställer också mål för verksamheten. Utbildningsnämnden fattar beslut om resursfördelning till skolorna och ansvarar för att skolverksamheten når målen. Nämnden fattar också beslut om kompletterande styrdokument som riktlinjer för trygghet och studiero.

Rektor fattar beslut om hur medlen ska användas på den lokala skolan för att organisera verksamheten så att alla elever ges möjlighet att uppnå de nationella målen. Rektors ledarskap är av avgörande betydelse för att hålla en hög kvalitet i skolan. Rektor ska ges möjlighet att ta ett helhetsansvar för verksamheten. Varje skola i Stockholm ska ha en egen rektor. Särskilda satsningar ska göras för att stärka rektorerna i deras arbete.

Uppföljning och utvärdering ska ske av de nationella läroplans- och kunskapsmålen samt kommunfullmäktiges mål. Betyg, nationella prov och läsutvecklingsscheman är centrala instrument för att kontrollera om eleverna nått målen, och som underlag för att planera elevens fortsatta studier. Nationella prov ska vara obligatoriska inom Stockholms skolor. I samband med den individuella utvecklingsplanen ska elever och föräldrar ges skriftlig information i form av omdömen om elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen från skolår ett. Skolorna uppmuntras ta fram egna delmål för att underlätta resultatuppföljning och avstämning. Skolan ska även erbjuda föräldrarna ett omdöme om elevens sociala utveckling från skolår ett.

Rätten att välja skola och förekomsten av friskolor ökar valfriheten. En mångfald av skolor innebär en ständig utmaning för varje skola att utvecklas och skapar också fler utvecklingsmöjligheter för lärare och skolledare. Likvärdiga villkor skall råda för privata och kommunala alternativ. Det är angeläget att eleven har tillgång till god information vid valet av utbildning och skola. Studie- och yrkesvägledning fyller en viktig funktion för att eleven skall kunna orientera sig bland alla alternativ.

För att kunna göra ett aktivt val krävs också att elever och föräldrar ges möjlighet att jämföra kvaliteten på olika skolor. Resultaten av olika kvalitetsutvärderingar ska sammanställas och redovisas offentligt. Fokus ska sättas på skolornas förmåga att öka elevernas kunskaper. Skolors olika resultat och framsteg ska kunna jämföras och framgång ska uppmärksammas. Det är angeläget att även fristående skolor uppmuntras att redovisa jämförbara faktorer.

Alla elever har rätt till betyg som på ett rättvist sätt speglar elevens kunskapsnivå. Stockholms stad ska arbeta aktivt med betyg- och bedömningsfrågor i syfte att få en likartad bedömning i alla skolor. De nationella proven utgör inte enbart en kunskapskontroll utan är också en viktig mätare för betygssättning. Samtliga elever i Stockholms stads skolor ska delta i nationella prov.

I kvalitetssystemet för de pedagogiska verksamheterna ingår kvalitetsredovisningar, inspektion, brukarundersökningar, elevhälsorapport, verksamheternas självvärdering och speciella utredningsuppdrag.

I skolans årliga kvalitetsredovisning redovisas resultat, resultatanalys, slutsatser och utvecklingsområden. På nämndnivå sammanställs redovisningen med förslag till utvecklingsområden för respektive skolform. Utbildningsnämnden upprättar stadens kvalitetsredovisning för alla skolformer på uppdrag av kommunfullmäktige.

Skolinspektörerna fyller en viktig roll i stadens skolväsende. Inspektionen har ett viktigt uppdrag i att följa upp skolornas kunskapsuppdrag och arbete mot mobbning och annan kränkande behandling. Inspektionen ska också granska skolornas betygssättning och bedömning av elevernas kunskaper.